

LA MEUA PÀTRIA MENUUDA

No vull una pàtria gran
ni una pàtria mitjaneta,
que la vull ben menudeta.
Conèixer-la pam per pam
i estimar-la sencereta.

No la vull pobra ni rica,
ni humiliada ni orgullosa,
vull la pàtria més preciosa,
i la vull verda i florida
i fresca com una rosa.

Vull, al mig d'ella plantat,
i tocant de peus a terra,
a la dreta i a l'esquerra
vore-la de part a part,
els rius, els plans i la serra.

Una pàtria tan rodona
que de llevant a ponent,
els dos braços estenent,
la puguera abraçar tota
i no me'n sobrare gens.

Com una núvia, estimada,
blanca com flor d'ametler,
dolça com mel de romer,
com una espiga, granada,
florida com un roser.

Eixa pàtria que jo vull,
eixa pàtria és la que tinc;
la pàtria dels meus amics,
la pàtria del meu orgull.
I aquí vull viure i morir.

LO ROMANÇO D'AQUELL HOME QUE NO VA SABER TROBAR EL CASTELL

Va vindre un home a la vila,
d'eixa gent que va buscant
coses rares i costums
passats de moda o estranys.
Li va agradar molt lo poble
i aquells carrers empedrats
i els nostres balcons de fusta
i els grans ràfecs dels teulats.
Li van dir: pujo al Castell,
vorà com li agradarà.
L'home va anar a Capdevila
i el Castell no va trobar.
Ni hi ha torres ni muralla,
ni rastre de Castell hi ha.
Rastre sí, que encara hi queden
la Torre Vella allà dalt
a la punta de la roca,
i una atra més cab allà,
i un solament de muralla,
de pedra i morter de calç.
I si pugues més amunt,
hi ha senyals del vell fossar,
i una tàpia plena d'ossos
de moros i de cristians.
Però l'home no ho va vore,
que ningú la hi va ensenyar.
L'home estranyat i sorprès,
se'n va entornar per avall.
A una dona que pujave
del forn, d'anar a comprar pa,
li va preguntar aquell home

si l'havien enganyat,
perqué buscave un Castell
i no l'havie trobat.
—Jo sóc del Castell, bon home,
i de Castell no n'hi ha;
potser abans, quan feen guerres,
ara no, que estem en pau.
—Usted no habla castellano?
Esta manera de hablar
parece como si fuese
valenciano o catalán.
—Jo de castellà no en sé,
l'entenc però el parlo mal.
Natres parlem una llengua
com parlen los morellans,
o potser com a Tortosa
o com a Bot o Alcanar.
L'home havie descobert,
i l'home estave estranyat,
que per terres d'Aragó
parlaven com a Alacant,
com a Maó i com a Lleida
i no com los castellans.
—Siempre han hablado esta lengua?
—Tinc a prop de vuitanta anys
i no n'hai parlat mai d'atra,
que no me l'han ensenyat.
—Y cuando va de viaje?
—Jo de viatge no hi vaig.
De jove anava a Morella
i a la Sénia pel Boixar,
de vegades a Tortosa,
i, com tots parlem igual...
—Y no ha estado en Alcañiz?
—Un camí, quan vam anar
de viatge a Saragossa,
que mos van portar al Pilar,

que hi ha la nostra patrona.
Això sí que em va agradar;
la nostre Mare de Déu,
Mare de Déu del Pilar,
la patrona d'Aragó;
quina Església i quin altar.
—Si se siente aragonesa,
¿no le gustaría hablar
castellano, que es la lengua
en Aragón oficial?
—Ai, sí que m'agradarie
saber parlar el castellà
per a parlar en lo Doctor
i entendre bé el Capellà,
que com lo parlen tan bé
no en plegues ni la mitat.
Això, o que ells aprengueren
la nostra llengua, i avant...
—Eso no, buena mujer,
que es una barbaridad.
Bastante esfuerzo les cuesta
el latín que han de estudiar,
y el francés, inglés y el griego.
¿Y usted los quiere obligar
a aprender lo que aquí hablan?
—Jo no vull obligar a res.
Pero miro-ho ben mirat:
natres ne som més de mil
i ells, com los dits de la mà,
no deuen passar de cinc.
No serie més barat
que només n'estúdiom cinc,
que obligar mil a estudiar?
—Buena mujer, con usted
de esto yo no quiero hablar
¿o me está tomando el pelo,
o me quiere disgustar?

—Mig de broma, mig de veres,
jo vull que quedo ben clar,
i vosté no se m'enfado,
que tenim dret a parlar
la llengua que hem parlat sempre,
i això ningú ho pot privar,
que la parlem perquè és nostra
i la volem conservar.

JOC DE PARAULES

Jo tinc un presseguer,
un gos,
un trill,
un bos
i un grill.
Jo tinc una parada,
un rec,
un bou,
un cep
i un ou.
I una mula castanya,
un boc,
un all,
un moc
i un gall.
Jo tinc una olivera,
un sac,
un riu,
un gat
i un niu.
I un parell d'espardenyes,
un solc,
un llamp,
un pam
i un glop.
I tinc un ametler,
un duc,
un pas,
un ruc
i un mas.
I tinc la llum del sol,
la nit,
la mà,
lo llit
i el gra.

Ella té una figuera,
un rascle,
un moble,
un mascle,
un poble.
Un bancal a l'Aigüera,
la roba,
la mula,
la dula,
la cova.
I té un bancal de vinya,
la cama,
la bossa,
la gossa,
la rama.
Un bon feixet de llenya,
la tinya,
la troca,
la vinya,
la roca.
I té cent ovelles
i llana i esquelles
i ...bones mamelles.
Jo tinc un pi rojal
i la llum
i el fum
i res més.
Tinc la lluna nova
vuit dies al mes,
molt poqueta roba
i res més.
Tinc per menjar
un poquet de pa
i poc més.

Los dies de festa
que no es pot fer res,
tinc la llum del sol,
la flor de ginesta
i la dels romers.
Me'n vaig al Solà
a fer un feix de llenya,
per a caminar porto un soc
i una espardenya.
Tinc per a sopar
una olleta al foc,
un suquet de vitme
i un caldo de canya.
Tinc bona jaçana
si me'n vaig al llit,
davall sac de palla
ben tou i mollit,
damunt la borrasa
i per a coixí
un tronc de carrasca.
Ben acorruat
s'està ben calent
en lo cap tapat
mentre bufe el vent.
I a la matinada,
si és menester,
vaig a la finestra
a pixar al carrer.
I abans d'esmorzar
per a fer de cos,
vaig a l'olivar
damunt d'un tarrós.